

BINNENLANDSE VEILIGHEIDSDIENST

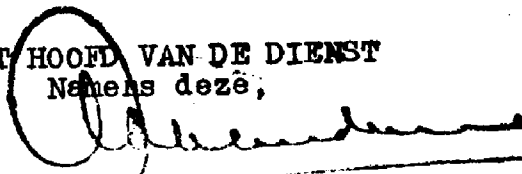
's-Gravenhage, 30 November 1949

No.: 74507
Bijl.: een

Betr.: Overzicht no.10

Hierbij heb ik de eer U een exemplaar aan te bieden van Overzicht no.10 van mijn Dienst, afgesloten per 20 November 1949.

HET HOOFD VAN DE DIENST
Namens deze,

J.G.Crabbendam.

AAN: Alle Politieverbindingen.

BINNENLANDSE VEILIGHEIDSDIENST

Overzicht No. 10, 1949

I N H O U D

I. Communisme Internationaal	blz. 1
II. Activiteit C.P.N. (De Waarheid)	" 8
III. Neven- en mantelorganisaties der C.P.N.	" 12
IV. Andere groeperingen	" 17
V. Indonesië	" 19
VI. Overzicht der stakingen in October 1949	" 22

INDEX a.

"Politiek en Cultuur" over de doelstellingen van het communistische vredesoffensief	blz. 1
Het tijdschrift "Les Partisans de la Paix", uitgave van het Permanent Comité van het Wereldvredescongres	" 1
Resoluties van het Permanent Comité voornoemd, opgesteld in een congres te Rome (28/31 Oct.1949)..	" 1
De vredescampagne van het Stalinisme vóór de tweede wereldoorlog	en " 2 3
Vorbereiding in Nederland van de viering van Stalins 70ste verjaardag (21 December)	en " 3 4
Talrijke Beroepsafdelingen in het Wereldvakverbond opgericht of in ver gevorderd stadium van voorbereiding	en " 4 5
Links-extremistische activiteit naar aanleiding van ongeregeldheden in het militaire kamp te Schoonhoven	en " 5 6
Instemming met de actie van het Landelijk Comité Schoonhoven betuigd door communistische partijen in het buitenland	en " 6 7
Afvaardiging van de Ned.Vrouwenbeweging naar internationale bijeenkomsten te Moskou en Peking	" 7
De F.I.A.P.P. en de ex-politieke gevangenen in Nederland; uitspraak van de communiste Mevr. B. van de Muyzenberg-Willemse	" 8
"De Waarheid" over de recente zuivering in de communistische partij van Noorwegen	" 8
De verhouding van de C.P.N. tot haar partij-dagblad	" 9
Debatavond van de C.P.N. met studenten te Amsterdam	en " 10 11
De C.P.N. bevordert de vorming van zgn. neutrale comité's tegen huurverhoging met het doel een landelijke actie te ontketenen	" 11
De C.P.N. stelt eisen inzake looncorrectie	" 11
Vrijspraak van de hoofdredacteur van "De Waarheid" in een beledigingsproces	" 11
Optreden van het A.N.J.V. in de communistische vredescampagne	" 12

INDEX b.

Adreswijziging A.N.J.V.; geldelijke inzameling ten bate van het Verbond	biz.12
Het congres "Onderwijs-Vrede" te Amsterdam gehouden	" 12
	en " 13
O.P.S.J. en Federatie van Vooruitstrevende Studentenverenigingen toegelaten als leden van de Internationale Unie van Studenten	" 13
"Nederland-U.S.S.R." over de principiële taak van deze vereniging; werkersconferentie te Ermelo	" 13
Koerswijziging van de N.V.B. verwacht; openlijker optreden in communistische richting	" 14
De naaste taken van de E.V.C.	" 16
De politieke betekenis van het tweede E.V.C.-Verbondscongres	" 16
Berend Blokzijl, vice-president van het W.V.V. naar de 16 Nov.1949 geopende vakbondsconferentie te Peking	" 17
Landelijke E.V.C.-Vrouwenconferentie	" 17
Eerste nummer van het maandblad A.B.C., orgaan van de Arbeidersbond voor Cultuur, verschenen (Nov.'49)	" 17
Mr J.H.van Wijk over desertie	" 17
	en " 18
Doelstelling van de "Vereniging van Vrienden van de Vlam"	" 18
Comité van Nederlandse Vrienden van Tito	" 18
	en " 19
Een delegatie uit Indonesië naar het Vakverenigingscongres van het W.V.V. te Peking	" 20
Openbaar optreden van de "Perhimpunan Indonesia"	" 20
Communistische propaganda onder Chinezen in Nederland	" 20
	en " 21

I. COMMUNISME INTERNATIONAAL

Overal ter wereld waar Stalinisten de 32ste verjaardag van de Russische October-revolutie hebben gevierd werd ditmaal in het bijzonder de klemtoon gelegd op de strijd tegen "oorlogshitsers". In Nederland brachten de sprekers te dien aanzien hulde aan de Sowjet-Unie en aan haar leider Stalin. Volgens Henk GORTZAK was er geen groter eer dan te strijden voor vrede en socialisme in het leger, dat door kameraad Stalin wordt geleid.

Over het vredesoffensief heeft het C.P.N.-maandblad "Politiek en Cultuur" nu eens bij uitzondering ondubbelzinnige taal gesproken. De werkelijke doelstellingen ervan zijn in de October-aflevering door P. Clerkx als volgt samengevat: De strijd voor de vrede is een strijd op alle fronten, die de arbeidersklasse voert onder leiding van de communistische partij. Hij is "in eerste aanleg gericht op de verbreiding van de leer van Marx, Lenin en Stalin, om het werkende volk in deze ideologie op te voeden en het mede daardoor bereid te maken tot deelname aan de klassenstrijd".

Het Permanent Comité van het Wereldvredescongres handelt geheel in deze geest. Het staat onder uitgesproken communistische leiding. Het beschikt nochtans over de nodige soepelheid om zijn propaganda ook in niet-communistische kringen ingang te doen vinden. Dit komt o.m. tot uiting in het door genoemd Comité uitgegeven tijdschrift "Les Partisans de la Paix" (Engelse titel "In Defence of Peace"), dat sinds Augustus 1949 maandelijks is verschenen. Het periodiek staat onder hoofdredactie van de secretaris-generaal van het dagelijks bestuur van het Comité van het Wereldvredescongres Jean Lafitte. Het wordt mede in de Spaanse taal verspreid.

Het Permanent Comité van het Wereldvredescongres vergaderde van 28 tot 31 October j.l. te Rome. "De Waarheid" (9-11-1949) noemde het in zijn verslag afwisselend Wereldcomité voor de Vrede en Wereldcomité van Voorstanders van de Vrede.

In de "Humanité" van de Franse Communistische partij werd het congres te Rome aangekondigd onder toevoeging, dat de plenaire zitting leszen zou trekken uit het vredesoffensief, zoals het zich sedert het Parijse Wereldvredescongres had ontwikkeld, en in het bijzonder uit het grote succes van de Wereldvredesdag op 2 October j.l.

Het Permanent Comité voornoemd stelde in zijn bijeenkomst te Rome een resolutie op. Daarin zijn de navolgende voorstellen gedaan:

1. Onmiddellijke en rechtstreekse besprekingen onder internationale bescherming om de oorlogen, die thans woeden, met name in Griekenland, Vietnam, Indonesië en Malakka te doen eindigen.
2. De onmiddellijke vermindering van de bewapening en van de legers en het buiten de wet stellen en vernietigen van het atoomwapen.
3. Het ondertekenen door de grote mogendheden van een vredesverdrag binnen het raam van de Verenigde Naties.

Het Permanent Comité zal zijn voorstellen nader uitwerken in een adres, dat zal worden gericht tot alle "gekozen lichamen". Kennelijk worden daarmee bedoeld de onder communistische leiding werkende centrale nationale vredescomité's, zoals ook Nederland er een bezit in het Organisatiecomité, secretaris Haakon Stotijn. De voorstellen zullen,

aldus de in Rome aanvaarde resolutie, worden onderworpen aan de bespreking en goedkeuring van de vredelievende volkeren "in de vorm van een "grootse campagne door petitie, delegaties en verschillende manifestaties."

Het Permanent Comité heeft in de bedoelde resolutie in één opzicht kleur bekend. Het achtte de politiek van de regering van Tito en haar agenten vijandig aan de zaak van de vrede. Het verklaarde, dat de huidige Joegoslavische regering een instrument is geworden in handen van de imperialisten, die oorlog willen. Daarom, aldus de resolutie, verbreken wij onze betrekkingen met het Comité van Belgrado. Nochtans werd aan de voorstanders van de vrede in Joegoslavië een "broederlijke groet" gezonden.

Uit deze passage blijkt ten overvloede, dat het Permanent Comité voorgezeten door Professor Joliot-Curie, zich volledig heeft gericht naar de koers van Kominform en Kremlin. Zullen de respectievelijke nationale vredescomité's om tactische redenen worden ontheven van de plicht om hierin eveneens scherp stelling te nemen?

"De Waarheid" heeft de ten deze in Rome gevallen beslissing eerst op 9 November aan haar lezers bekend gemaakt. Gelet op het belang van deze resolutie kan dit uitstel wijzen op enige aarzeling in de leidende communistische kringen hier te lande.

Het eerste nummer van "Les Partisans de la Paix", de genoemde uitgave van het Wereldvredescongres vermeldde o.m., dat in Nederland het Voorlopig Vredescomité kon worden gevormd in een permanent, dat zich gestaag verbreedt. In Indonesië, zo werd tevens bericht, stemde een reusachtige meerderheid der bevolking in met de beslissingen van Parijs. Aan de Indonesische afgevaardigden was deelname aan het Wereldvredescongres belemmerd door dat hun de gevraagde visa waren onthouden.

Uitvoerig werd voorts verslag gegeven van de vredesactiviteit der vrouwen over de gehele wereld. De Aziatische vrouwen konden wegens een weigering van Pandit Nehru aan haar voornemen om een congres in Calcutta te houden geen gevolg geven. Zij kozen daarom Peking, "in het hart van bevrijd China".

Uit deze en soortgelijke ontboezemingen treedt telkenmale aan den dag hoezeer de "verdedigers van de vrede" voorliefde hebben voor de communistische zaak. Zij trachten daarvoor meer speciaal de jongeren te winnen, getuige o.a. het pas gehouden congres "Onderwijs - Vrede" onder auspiciën van de Organisatie van Progressieve Studerende Jeugd.

De Communisten hebben dezelfde weg ook vóór de jongste wereldoorlog bewandeld. Het "vredesoffensief" is geenszins alleen een gevolg van de huidige internationale verhoudingen. Veeleer kan hierin een hernieuwde, zij het zeer intensieve uitwerking worden gezien van een vooroorlogs initiatief.

De huidige vredescampagne van het wereldcommunisme is daarvan echter niet zonder meer een voortzetting. Daarvoor is er immers teveel veranderd, alleen reeds in de internationale machtspositie van de Sowjet-Unie. Nochtans zijn er in de manier waarop Moskou momenteel vredesagitatie voert treffende overeenkomsten met de voor de oorlog toegepaste techniek.

Het permanent Comité van het Wereldvredecongres voert thans een soortgelijke propaganda als de Internationale Unie van Volkenbondsverenigingen te Genève in 1935 en later. De actie van genoemde Unie leidde tot het houden van het eerste wereldjeugdcongres ter verdediging van de vrede in Augustus 1936 (World Youth Congress Movement - W.Y.C.M.).

Wat de Wereld Federatie van Democratische Jeugd (W.F.D.Y.) en de Internationale Studenten Unie (I.U.S.) nu ondernemen vertoont vele tekenen van overeenkomst met de werkwijze, die in de dertiger jaren werd toegepast. De W.F.D.Y. en de I.U.S., doch vooral de eerste, en de bij haar aangesloten jeugdverenigingen van communistisch allooi, volgen in 1949 de aanwijzingen van het Permanent Comité van het Wereldvredecongres zoals in 1936 en later de genoemde W.Y.C.M. zich richtte naar de directieven van het "Rassemblement Universel pour la Paix". Dat was in die dagen het centrale orgaan voor een wereldvredeactie. In beide gevallen heeft Moskou aan dit streven alle medewerking verleend. De leiders van de communistische partijen en jeugdorganisaties waren destijds, evenals nu, de stuwende krachten van de resp. vredesacties.

Een ander punt van overeenkomst is, dat velen, ondanks de waarschuwingen van niet-communistische organisaties, bereid blijken te zijn het door de communisten genomen initiatief te steunen.

Zo meldde d.d. 12 October 1938 de "Persdienst", uitgave van het toen bestaande Internationaal Anti-Militairistisch Bureau (I.A.M.B.) o.a., dat het tweede congres van de W.Y.C.M. geen vredes- doch een oorlogcongres was geweest. "Wij haten en verachten de politiek, waarvan de vlag de lading niet dekt; het misbruiken van tienduizenden politiek ongeschoolden voor de acties, waarvan zij de werkelijke bedoeling niet kennen; de lage demagogie der stalinisten...." ^{huidige}

De destijds gestelde vraag is met het oog op de vredesactie van de communisten nog actueel: "Wanneer zal men eindelijk eens ophouden met het samenwerken met de organisaties, die de parolen van Moskou volgen. Hoeveel zijn er echter nog in deze beweging georganiseerd, die, in het vertrouwen tegen de oorlog te strijden, gebruikt worden voor de Moskouse oorlogspolitiek?"

De C.P.N., alsmede haar neven- en mantelorganisaties hebben in de afgelopen weken veel propaganda gemaakt voor de viering van de verjaardag van Stalin, die 21 December a.s. 70 jaar wordt. Besloten werd in het district Amsterdam twee Stalin-veckes te organiseren van 7 - 21 November, waarin de hoofdstedelijke partij-afdelingen op zich nemen 1200 gelukwens-advertenties in "De Waarheid" te doen plaatsen, 5000 Stalin-biografieën te verkopen, 50.000 felicitatie-handtekeningen te verzamelen en talrijke, vooral zelf gemaakte cadeaux te vervaardigen en daarvoor gelden in te zamelen. De uitgeverij Pegasus gaf de hiervoor genoemde levensbeschrijving van Stalin als boekje uit (f. 0.50). Voorin is een portret van de Sowjet-leider geplaatst met een lofdicht van Theun de Vries.

Een Landelijk Aanbevelingscomité, waarin prominenten van alle communistische organisaties in Nederland zitting hebben, plaatste een op-

roep in "De Waarheid" (28-10-1949) om Stalin te huldigen: "de man van de overwinning en van de vrede!" Een stroom van geschenken en felicitaties moest uitdrukking geven aan "onze liefde", "zodat deze een symbool worden van onze wil tot de vrede" etc.

De partij heeft, zoals gemeld, een bronzen beeld, genaamd "De Polderjongen" doen vervaardigen. Het heet geïnspireerd te zijn op een uitspraak van Stalin; zolang de bolsjewiki de verbinding met de massa's bewaren zullen zij onoverwinnelijk zijn. Deze gedachte heeft de beeldhouwer Huib van Lith in zijn werk willen uiten: "krachtig en sterk staat de polderjongen daar, wortelend in de aarde en daarom onoverwinnelijk", aldus "De Waarheid" in een woordkeuze, die herinnert aan "Bloed en Bodem".

Het dagblad der C.P.N., evenals het Belgische partijorgaan, hebben met instemming uit de pers een verklaring van de Duitse schrijver Thomas Mann overgenomen. Daarin had deze zich verweerd tegen aan zijn adres geuite verwijten, dat hij de Goethe-feesten in Oost-Duitsland (Sowjet-zône) bijwoonde, na tevoren in West-Duitsland als eregast bij de Goethe-herdenking tegenwoordig te zijn geweest. Mann verklaarde o.m. te weigeren mee te doen aan de hysterie van communistenvervolging en oorlogsophitsing en zich uit te spreken vóór de vrede in een wereld, die men zich in de toekomst niet zonder bepaalde communistische aspecten kan voorstellen. De schrijver zeide zich het recht voor te behouden "een verschil te maken tussen het communisme als mensheidsgedachte en de absolute infamie (laaghartigheid) van het fascisme".

Opmerkelijk is, dat de communistische bladen "De Waarheid" en de "Rode Vaan" zich ditmaal hebben verstout niet uitsluitend de lofprijzingen van Mann op het communisme in het algemeen weer te geven. Ook zijn critische opmerkingen t.a.v. sommige communistische praktijken werden nu vermeld.

De belangen van het "vredesoffensief" wegen voorshands kennelijk nog zó zwaar, dat een voor de communisten ongewone voorlichting als hiervoren aangeduid wordt toegelaten.

Het Wereldvakverbond heeft na de bevrijding, toen in zijn gelederen nog geen scheuring dreigde, nauwe samenwerking tot stand willen brengen met de weinige bestaande internationale beroeps-secretariaten. De bekendste is de socialistisch georiënteerde Internationale Transport Federatie (I.T.F.). Na de splitsing van het W.V.V. was de kans op een zo zeer gewenste samensmelting echter vrijwel verkeken. Vandaar dat het W.V.V. zich heeft ingespannen om daarna in de kortst mogelijke tijd verscheidene nieuwe internationale beroepsafdelingen te stichten, teneinde te voorzien in de behoefte aan nauwere internationale samenwerking op basis van beroepsgewijze indeling.

Medio 1949 kwamen ze reeds in Turijn en Marseille tot stand resp. voor Zeelieden, Dokwerkers enz., en voor Metaal. (Zie maandoverzicht no. 7-1949, blz. 6 en 7).

Inmiddels zijn ook talrijke andere ingesteld of verkeert de voor-

bereiding ervan in een ver gevorderd stadium. Deze nieuwe beroepsafdelingen worden onder de hoede van het W.V.V. gesteld, dat terecht grote waarde hecht aan een zodanige internationale krachtenbundeling.

De mogelijkheden om te opereren worden door deze ontwikkeling van zaken aanzienlijk uitgebreid. Deze beroepsafdelingen scheppen n.l. de kansen om ook internationaal doeltreffender dan voorheen actie te voeren.

Het overheersend communistisch karakter van het Wereldvakverbond accentueert op zijn beurt de potentiële gevaren, die in deze beroepsafdelingen schuilen.

De Pool B. Gebert, vice-secretaris-generaal van het W.V.V. werd speciaal belast met dit werk. Kort samengevat zijn de navolgende beroepsafdelingen gevormd:

Vakverenigingsinternationale voor Textiel en Kleding (Textile and Clothing Workers' Trade Unions International) Juni 1949 te Lyon.

Vakverenigingsinternationale voor leder, schoeisel etc. (Trade Unions International of Leather, Shoe, Fur and Leather Goods Workers) Juni 1949, Gottwaldov (Tsj.Sl.).

Beroepsafdeling voor Metaal etc. (Trade Unions International of Metal and Engineering industries) Juni 1949, Turijn.

Beroepsafdeling voor Zeelieden, Dokwerkers etc. (Trade Unions International of Seamen and Dockers) Juli 1949, Marseille.

Beroepsafdeling van Bouwvakarbeiders en houtbewerkers (Trade Unions International of Building and Wood Workers) Juli 1949, Milaan.

Beroepsafdeling van mijnwerkers (Miners' Trade Unions International) Juli 1949, Florence.

Vakverenigingsinternationale van Werkers bij de Post, Telegraaf, Telefoon en Radio (Trade Unions International of Postal, Telegraph, Telephone and Radio Workers) October 1949, Berlijn.

Voorts waren in voorbereiding een:

Beroepsafdeling voor Transportarbeiders, lucht, rail- en wegverkeer (Trade Unions International of Transport Workers) December 1949, Boekarest.

Beroepsafdeling voor land- en bosarbeiders (Trade Unions International of Agricultural and Forestry Workers) November 1949, Bologna.

Beroepsafdeling voor arbeiders in de olie-industrie (Trade Unions International of Oil Workers) Januari/Februari 1950, Mexico.

Beroepsafdeling van arbeiders in de voedsel- en aanverwante bedrijven (Trade Unions International of Food Workers) November 1949, Sofia.

In het militaire kamp te Schoonhoven bevond zich in de jongste verslagperiode een aantal soldaten, dat zich had onttrokken aan uitzending naar Indonesië. Deze dienstplichtigen werden 28 October j.l. met "De Zuiderkruis" alsnog naar hun militaire bestemming overzee verscheept. Aan de vooravond van dit vertrek deden zich in het kamp enige

ongeregeldheden voor, die door de links-extremistische pers werden aangegrepen om zich opnieuw fel te keren tegen de Indonesië-politiek van de Regering. Vooral "De Waarheid" en de C.P.N. hebben het Schoonhoven-incident breed uitgemeten. De voorgeschiedenis is voldoende bekend: Met "De Zuiderkruis" zouden ongeveer 200 deserteurs uit Schoonhoven vertrekken. Van de zijde van de communisten was al het mogelijke gedaan om hen van dit plan af te brengen en de verwachting was dan ook, dat een groot gedeelte zou achterblijven. Donderdagavond 27 October werd te Rotterdam nog een spoedbijeenkomst belegd door het "Landelijk Comité", waar de communisten Gortzak en Annie Gelok het woord voerden. De stemming was en bleef echter lauw en tot bepaalde besluiten kwam de vergadering niet. Wel offerden enkele tientallen mensen hun nachtrust op om in de omgeving van de plaats van inscheping te posten. De inscheping verliep echter normaal. Enkele militairen bleven te Rotterdam achter doch ruim 80% was bereid te vertrekken. Enkele vooraanstaande communisten hebben hun misnoegen over het mislukken van hun plannen niet verheeld.

De propagandamachine der communisten heeft voor deze zaak op volle toeren gedraaid, zelfs buiten de grenzen van Nederland. Het centraal orgaan van de Franse Communistische Partij maakte zich bijvoorbeeld met niet minder ijver van het geval meester. De "Humanité" wijdde er een hoofdartikel aan. Het blad zeide het incident van Schoonhoven te zien als een belangrijk gebeuren; de feiten toonden aan, dat de massa's in Nederland de misdadige oorlog veroordelen, die de imperialisten in Indonesië voortzetten. De "Humanité" trok een parallel met het protest in Frankrijk tegen het gewapend optreden in Viet-Nam. Het werd nodig geacht, dat een solidariteitsbeweging tegen de twee koloniale oorlogen "onze volken" verenigde. De Franse democratische organisaties werden dringend opgewekt solidariteits-betuigingen en protesten "tegen de niet te beschrijven handelingen van de Nederlandse regering" te sturen aan het Comité Schoonhoven, O.Z.Voorburgwal 6-I, Amsterdam.

Het Schoonhoven-incident werd zodoende ook in Frankrijk een nieuwe stimulans voor de communistische vredescampagne. En de "Humanité" concludeerde, dat deze internationale solidariteit een nieuw wapen zou zijn in de strijd voor de vrede, tegen de oorlog in Viet-Nam en Indonesië. Inmiddels heeft ook de Engelse communistische partij in dezelfde trant gereageerd. De Partijsecretaris Harry Pollitt zond een protesttelegram aan de Nederlandse Minister-president. In een brief aan het Comité Schoonhoven deed genoemde partij de toezegging het werk van het comité met alle kracht te zullen ondersteunen. Er zal actie worden gevoerd "om meer protesten te zenden aan de Minister-president" (Waarheid 17-11-1949).

Radio Moskou (25-10-1949) zag in het verzet van de soldaten in het militaire kamp te Schoonhoven een waarschuwing voor hen, die van plan zijn om de Nederlanders tot landsknechten van de Amerikaanse monopolisten te maken.

Zo al geen novum, dan is het toch een opmerkelijk feit, dat communistische partijen in het buitenland openlijk haar instemming betuigen met het initiatief van een comité in Nederland, dat voorgeeft

geen partij-politiek karakter te hebben.

Aan de vooravond van het vertrek der Nederlandse militairen belegde het Landelijk Comité van Actie (hiervoren als Comité Schoonhoven vermeld), zoals gemeld, protestvergaderingen in enige grotere en kleinere Nederlandse gemeenten. In Amsterdam was de leiding van deze bijeenkomst in communistische handen. (Eric Mol, Mevr. Koster, moeder van de bekende Ratio Koster, en Mr. D.M. Proper). Het Ratio Koster-Comité stelde zich mede achter deze actie, evenals de N.V.B. In de Amsterdamse bijeenkomst hoopten verscheidene sprekers, dat het Schoonhoven-Comité ook in de toekomst zou blijven ijveren voor de rechten van de militaire geïnterneerden.

De eerder genoemde communist Proper opperde de gedachte het comité permanent te laten voortbestaan, teneinde voortdurend de belangen te behartigen van de militairen, die in soortgelijke moeilijkheden geraken. Fred Schoonenberg, hoofdredacteur van "De Waarheid" en communistisch Kamerlid, die over deze aangelegenheid met de Minister van Oorlog een onderhoud had, voerde ook het woord. Dit was, zo gaf hij voor, geen communistische zaak, doch een zaak ^{der} menselijkheid.

Vooruitlopend op de eerst later bekend gemaakte solidariteitsbetuigingen van communistische partijen in het buitenland heette het hier: "Er zullen nieuwe Schoonhovens komen, die de solidariteit der bevolking nodig hebben" (Waarheid 28-10-1949).

Onmiskenbaar heeft de ten deze gevolgde tactiek gedemonstreerd, dat de communisten hier en in het buitenland elkander in de kaart hebben gespeeld.

Op internationaal politiek terrein heeft de C.P.N. brochure-handel eind October het vlugschrift "Proces in Budapest" uitgegeven (12 ct.). "De ontmaskering van de grote samenzwering Rajk-Tito" verschaft een getrouw beeld van de officiële communistische visie op deze dramatische affaire.

Op 12 November j.l. vertrokken Mevr. R. Lips-Odinot en Mevr. L. Soeripno van Schiphol naar Oost-Europa. Eerstgenoemde zou als afgevaardigde van de Ned. Vrouwen Beweging het congres bijwonen, dat de Raad van de Internationale Democratische Vrouwenfederatie (F.D.I.F.) van 15 tot 20 November te Moskou houdt. Later zou zij zich, evenals Mevr. Soeripno, naar Peking begeven ter bijwoning van het hiervoren reeds vermelde Al-Aziatisch Vrouwencongres. (1-6 Dec. 1949)

Het congres van de N.V.B. werd opgeschort met het oog op de zitting van de Raad der F.D.I.F. te Moskou. Deze Raad vergadert afwisselend in een bepaald land. Voor 1949 treedt de Sowjet-Unie als gastvrouw op.

Het congres te Peking is wederom een onderdeel van de internationale vredescampagne van het Kremlin. In N.V.B.-kringen achtte men deelneming eraan des te belangrijker, omdat het vooral voor de daar aanwezige Indonesische vrouwen een morele steun werd genoemd wanneer een Nederlandse vrouw daar aanwezig zou zijn. Daar kon worden getoond dat

ook Nederlandse vrouwen tegen de oorlog in Indonesië strijden.

Genoemde Ric Lips-Odinot heeft 10 September l.l. een internationale bijeenkomst van de Vrouwen van Ravensbrück bijgewoond, waar het voormalige C.P.N.-Kamerlid Mevr. B. van de Muyzenberg het woord voerde.

Deze sprak, blijkens thans ontvangen inlichtingen, in naam van de Nederlandse Vrouwenbeweging, opgericht door Nederlandse verzets-strijders van het concentratiekamp Ravensbrück. Zij liet o.m. ten aanzien van Indonesië het bekende communistische geluid horen en betreurde verder dat in Nederland de ex-politieke gevangenen thans gescheiden staan van de internationale federatie van deze ex-politieke gevangenen, de F.I.A.P.P. Het is onze taak, aldus deze spreekster, een nieuwe organisatie op te bouwen in nauwe samenwerking met onze vrienden van de F.I.A.P.P. opdat ook de anti-fascistische strijd in Nederland verder kan worden gevoerd.

"De Waarheid" heeft in zijn nummer van 1 November j.l. mededelingen gedaan over een zuivering in de Noorse Communistische Partij, gericht tegen een fractie, die anti-communistische, trotskistische opvattingen zou hebben willen binnensmokkelen; o.a. werden een oud-partijsecretaris en zijn aanhangers uit de partijgelederen verwijderd als "verraderlijke elementen". Deze functionaris wilde "de partijpolitiek richten op de eisen der grote boeren". Volgens het blad was hierbij geen sprake van scheuring in de partij, doch uitsluitend van het verwijderen van een vijandelijke, anti-communistische fractie, die zich meester had weten te maken van enige leidende posten, doch onder de partijleden geen reële invloed zou hebben verkregen. Zoals bekend leden de communisten in Noorwegen bij de jongste verkiezingen een zware nederlaag. C.P.N.-woordvoerders weten deze ongunstige uitslag aan "zwendel van de democratie".

II ACTIVITEIT C.P.N. (DE WAARHEID)

Het partijdagblad is, niettegenstaande de rooskleurige berichtgeving in "De Waarheid" zelf, nog steeds het zorgenkind der C.P.N. De materiele lasten drukken kennelijk zeer zwaar. Derhalve worden alle initiatieven om daarin verbetering te brengen toegejuicht. De partijkrant van 11 November j.l. bevatte voor het eerst de twee extra pagina's, die voortaan elke Vrijdag zullen worden toegevoegd. Deze uitbreiding werd het resultaat genoemd van de onvermoeid gevoerde campagne door alle werkers van "De Waarheid" en van de offervaardigheid der Nederlandse arbeiders voor hun eigen dagblad. Als volgend doel werd gesteld per 1 Maart 1950 dagelijks met zes pagina's uit te komen.

"Daarom mochten duizenden nieuwe abonné's worden gewonnen en duizenden guldens bijeengebracht".

Het P.P.P.-fonds en de wervingsacties zullen daarin op de eerste

plaats moeten voorzien. In enkele grote steden viel bij voortdoring een nog aanzienlijke vermindering van het aantal abonné's waar te nemen. Daarentegen werkte de advertentie-acquisitie de laatste weken met meer zichtbaar resultaat.

In "Politiek en Cultuur" constateerde J. de Louw dat de eenheid van partij en krant, die tijdens de bezetting haar hoogtepunt bereikte, thans min of meer is verbroken. Van hoog tot laag werd, naar zijn oordeel, in de afgelopen jaren onvoldoende aandacht besteed aan de problemen van de krant. De "leidingen" hadden nagelaten bij dit onderdeel van het partijwerk de leden concreet aanwijzingen te geven. Dezelfde leidingen zouden hebben verzuimd om doorlopend controle uit te oefenen op al wat voor "De Waarheid" viel te doen. Dientengevolge bleef ook de partij in haar geheel achter; vandaar de opmerking: "de partij werkt niet voor de krant".

Telkens wanneer een voor de C.P.N. onbevredigende stand van zaken werd geconstateerd, zoals hier het geval is, heeft men zonder meer verschillende partij-instanties in gebreke gesteld. Het feit, dat de sterk verminderde sympathie voor het communisme de tegenslagen in aanzienlijke mate mede heeft veroorzaakt, blijft steeds buiten beschouwing. Ook in zijn recente resoluties volgde het partijbestuur deze bewust misleidende methode.

Dit soort terechtwijzingen heeft vooral op de lagere regkmen der C.P.N. een averechtse uitwerking gehad en geleid tot ontmoediging en geprikkeldheid. Critiek en zelfcritiek behoren er in wezen op gericht te zijn kader en leden aan te wakkeren. Er zijn echter geen aanwijzingen, dat het partijbestuur deze van ouds gevolgde tactiek zal prijs geven, hoezeer er ook individueel in de C.P.N. bezwaren tegen bestaan.

In het vorige overzicht (blz.2) werd de aandacht gevestigd op een zekere oratorische matiging, die de communistische woordvoerders bij hun optreden in acht nemen teneinde ook niet-communisten te winnen voor een deelnemen aan het vredes-offensief. Deze tactiek om de zaken minder onbekookt aan te pakken dan voorheen kon in de C.P.N. reeds geruime tijd worden opgemerkt. Slechts een enkeling (bijv. Jan Haken) laat het revolutionaire vuur nog hoog oplaaien met zijn minder "nette" uitspraken. Men is er overigens kennelijk op uit zich meer dan vroeger op feiten te beroepen al worden deze dan sterk propagandistisch gehanteerd. Paul de Groot toonde dit o.a. in een artikel als "Stroomversnelling" (Waarheid 1-10-1949). Hij tracht daarin de revolutionaire opmars te staven met wapenfeiten en successen van het internationale communisme. Vooral werd "de macht van het Vredeskamp" in woord en beeld ten toon gesteld o.a. in Waarheid 8-10-1949.

Het onmetelijke China heette bevrijd van de laatste imperialistische steunpunten; de opgang van de Indonesische revolutie werd door geen Ronde Tafel-dans bezwaren; de leiders van het Europese Marshallplan hadden de jobstijding van deszelfs mislukking toegegeven; gezien de beheersing van de atoom-energie door de Sowjet-Unie was het uit met

de misselijke en afschuwelijke chantages met massa-moord uit de verte door de "Westelijke beschavers" uit Amerika en elders bedreven, etc. etc. Daartegenover stelde de Groot de ongekeerde opmars van allen, die wereldvrede willen. Ook Fr. Baruch, de partij-psycholoog, en Fred. Schoonenberg hebben hun aandeel genomen in deze overredende vredescampagne. Neen, zegt laatstgenoemde, wij zitten niet in het ongelukshoekje, want er zijn geen ongelukshoekjes voor de arbeiders, nergens op de wereld. Er is echter alle reden om aan te pakken, over de hele linie, want de velden worden rijp om te oogsten.

Zulke uitspraken vormen steunpunten voor het betoog van de C.P.N.-woordvoerders. Een en ander gaat vanzelfsprekend gepaard met een verheerlijking van de Sowjet-Unie. De daar heersende toestanden vormen een lichtend voorbeeld voor de overige wereld. Wochtans plaatste de partijfunctionaris G.J. Harmsen het licht der Sowjet-maatschappij onder de korenmaat. In een openbare cursusvergadering der C.P.N. (Rotterdam 3-11-1949) werd hem gevraagd of het communistische China in zijn handelsbetrekkingen aan de oostelijke landen of aan Amerika de voorkeur zou geven. Hij antwoordde, dat de Sowjet-Unie zeer zeker de voorkeur geniet doch thans nog niet in staat is voldoende goederen uit te voeren daar het land zelf nog teveel nodig heeft. Handelsbetrekkingen met de kapitalistische landen behoeften z.i. voor het communistische China geen beletsel te zijn. Het kapitalisme zou daardoor indirect hulp verlenen aan de versterking van het communisme.

Chris Smit, eveneens een vooraanstaande propagandaleider, heeft tijdens een te Amsterdam door de C.P.N. belegde openbare debatvergadering voor studenten ervaren, dat vragenstellers een inleider het vuur na aan de schenen kunnen leggen. Bij ontstentenis van Henk Gortzak, die de ziek geworden partijvoorzitter Gerben Wagenaar in de Kamer moest vervangen, vervulde deze secretaris der partij de spreekbeurt. Smit behandelde het proces-Rajk. Hij trachtte vooral propaganda te maken voor de vredelievende bedoelingen van de Sowjet-Unie. Bij de beantwoording van discussianten gaf de inleider soms ontwijkende of niet concrete antwoorden. Hij besloot telkens met de stereotiepe opmerking: "Wij communisten denken er zus of zo over". Deze gedragslijn verwekte ontstemming bij het gehoor.

Een der discussianten vroeg aan inleider, die blijkens zijn rede het doodschieten van de oppositie in communistische landen als de nuchterste zaak van de wereld beschouwde, wat er, consequent doordenkende, eigenlijk op tegen was om de communisten in de landen waar zij in de oppositie zijn, zoals in Nederland, ook maar dood te schieten. Inleider Smit en voorzitter Henrar bleken door deze opmerking zeer onaangenaam getroffen te zijn. Smit verzuimde later terzake van repliek te dienen. Op zeker moment interrumpeerde een der discussianten, dat als de C.P.N. met de studenten een debatavond belegde zo'n avond minstens op behoorlijk peil moest staan, wat z.i. niet het geval was. De inleider had herhaaldelijk woorden als "tuig" en "moordenaars" gebezigd doch bleek, volgens spreker, niet in staat concrete antwoorden te geven. Smit liet zich daarna ontvallen, dat tien gekken meer konden vragen dan één wijze kon beantwoorden. De discussiant voornoemd eiste

prompt in een motie van orde, dat inleider deze beledigende uitlating zou terugnemen. Gedurende dit incident was het vrij rumoerig. Daarna deed de inleider enige resterende vragen af, waaktij hij nogmaals op tegenkanting van zijn gehoor botste. Henrar besloot met de wens, dat meer dergelijke bijeenkomsten met de studenten zouden worden gehouden. Men kon dan bijvoorbeeld over "Oorlog of Vrede" debatteren.

Dit fiasco weerhoudt de communistische propagandisten niet op de ingeslagen weg voort te gaan. De C.P.N. acht het echter kennelijk minder dienstig in dit intellectueel milieu verder te debatteren over de partij en haar consequenties. Niettemin wenst men het gesprek voort te zetten over een politiek minder kwetsbaar onderwerp, zoals bijvoorbeeld oorlog en vrede, een meer algemeen menselijk probleem.

De C.P.N. heeft zich in de jongste verslagperiode beijverd zogenaamd neutrale comités tegen huurverhoging op te richten. In Den Haag kwam 7 Oct. a.l. een zodanig stadscomité tot stand. In een te Amsterdam d.d. 24 October bijeengekomen voorlopig buurtcomité, hield de E.V.C.-bestuurder J.P.T. Swaders, een inleiding. Het anti-huurverhogingscomité had, volgens hem, geen politieke oogmerken. Men diende uiteindelijk in een Landelijk Comité aan de Regering een halt toe te roepen met het nemen van maatregelen, die niet anders betekenen dan loonsverlaging, c.q. besnoeiing van het bedrag nodig voor een zeer bescheiden bestaan als arbeider en kleine middenstander. Na deze inleider voerde o.a. een C.P.N.-er het woord. Aangekondigd werd een dezelfde week te houden gemeenschappelijke vergadering van de comités in Amsterdam-Noord. De bedoeling was zo spoedig mogelijk een Amsterdams Comité te formeren, dat dan contact met andere comités in het land moest opnemen.

Uit deze plannen blijkt, dat de C.P.N. thans het voorbeeld volgt van haar Franse zusterpartij, die ruim een jaar geleden reeds dusdanige activiteit ontplooidde. Het besluit van de Regering om de huurverhoging niet per 1 Januari 1950 te laten ingaan doch later stelt de organisatoren van de comités voor een gewijzigde situatie. Mogelijk wordt dit doelmatigheidsoverweging het voeren van een intensieve actie tot nader order opgeschort.

In een aantal partijbijeenkomsten werd inmiddels gesproken over de "fatale gevolgen van de devaluatie". Met alle kracht en middelen moest worden gestreden voor loonsverhoging. Henk Gortzak diende d.d. 10-11-1949 in de Tweede Kamer een motie in om de gulden loonbijslag te verhogen tot een rijksdaalder. Deze activiteit wordt begrijpelijkerwijs ondersteund door neven- en mantelorganisaties der C.P.N., zoals de E.V.C., de N.V.B. en het A.N.J.V.

In een der processen, welke de hoofdredacteur van "De Waarheid" zoals bekend op aanklacht van belediging zijn aangedaan, volgde vrij-spraak. Het betrof de aanklacht van Dr. Beel. De rechtbank achtte geen opzet tot belediging aanwezig.

III. NEVEN- EN MANTELORGANISATIES DER C.P.N.

A.N.J.V.

Bij de ingang van het winterseizoen is de scholing hervat, die onderverdeeld is in resp. 1. basis-, 2. kader- en 3. topscholing. Bij de laatste twee wordt "Het Leerboek der Arbeidersbeweging" in het centrum van de belangstelling geplaatst. De brochure "Witertij in de tropen" wordt gebruikt voor de instructie sub 2 van alle kaders der afdelingen. Deelneming aan het vredesoffensief en voortzetting van het zgn. militaire werk vormden in de afgelopen weken de voornaamste activiteit van het A.N.J.V. Het hoofdbestuur stelde de A.J.C. voor een door die centrale op 5 en 6 Nov. j.l. geconvoceerde vredesbijeenkomst te 's-Gravenhage te ondersteunen. Op de desbetreffende brief kwam een beslist afwijzend antwoord. De leiding van het A.N.J.V. heeft deze correspondentie per pamflet en voorzien van "vredes"-commentaar verbr. i. Kenmerkend is hier geheel overeenkomstig de dezerzijds gesignaleerde richtlijn gehandeld (Zie maandoverzicht no. 9-1949, blz.10).

Met de financiën van het communistische jeugdverbond is het ongunstig gesteld. A.N.J.V. hoofd- en districtsbestuur te Amsterdam waren gedwongen het oude adres Spuistraat 262 te verlaten. Ingaande 1 November zijn zij gevestigd: Postjesweg 72, Amsterdam.

Teneinde wat ruimer in de kasmiddelen te komen wil het A.N.J.V. vóór 15 Januari 1950 een grootse inzameling bekroond zien met een bedrag van r. 15.000.--. Om op te wekken tot het brengen van financiële offers zal de leuze "verdediging van de eigen organisatie" gelden.

O.P.S.J.

Op 12 en 13 November j.l. werd het congres "Onderwijs - Vrede" in het Minervapaviljoen te Amsterdam gehouden in aanwezigheid van ruim 300 personen, van wie omstreeks driekwart jeugdigen. Het merendeel der jongelui was lid van de O.P.S.J. Voorts waren er niet-georganiseerde leerlingen van middelbare en kunstnijverheidsscholen e.d. De ouderen waren meest leraren aan genoemde inrichtingen van onderwijs.

Het congres werd voorgezeten door H.J.Lankhorst, Amsterdam. In de openingszitting spraken: Prof. Dr. M.Minnaert, hoogleraar te Utrecht over "Onderwijs en Vrede en de verantwoordelijkheid van hen die het onderwijs geven"; Drs H.J.Jordan, rector van een Montessori-lyceum te de Bilt over "Intellectuele, morele en sociale opvoeding als weg tot vrede"; Dr J.Engels, leraar H.B.o. te Groningen. Deze hield een anti-oorlogs referaat op punten en een slotoproep om verenigd voor de vrede te ijveren; tenslotte Dr C.P.Gunning, rector Amsterdams Lyceum over "De roeping van Nederland als cultuurstaat".

Des Zondagsmorgens werden vier besloten commissievergaderingen gehouden ter bespreking van de referaten. Des middags volgde weer een openbare zitting, waarin de conclusies op de vier redevoeringen werden voorgelezen. Daarin werd elke militaire actie, met name in Indonesië, veroordeeld. Lezingen door militairen op de scholen werden afgekeurd.

Gewezen werd op fouten in de leerboeken (chauvinisme, oorlogszuchtige geest e.d.). Aangedrongen werd op nationale ontwapening teneinde de aldus vrij gekomen fondsen te besteden voor onderwijsvernieuwing (vorming van persoonlijkheid). Vredestagen op de scholen werden voorts warm aanbevolen.

Het congres kenmerkte zich door een goede stemming. De bezadigde inleiders vormden met het bonte O.P.S.J.-gezelschap een twee-eenheid. Er waren overigens opmerkelijke verschillen in de opvatting van de inleiders Minnaert en Gunning. Eerstgenoemde toonde zich een pleitbezorger van het massa-belang (collectivisme); de tweede kwam sterk op voor de belangen van de persoonlijkheid en was beducht voor haar ondergang in de massa. In de congreszittingen kwam de aanduiding "communist" niet ter sprake. Ook over de tegenstelling Amerika-Rusland werd niet gesproken, behoudens door een der inleiders.

Aan tact heeft het de organisatoren van dit congres stellig niet ontbroken. De O.P.S.J. deed dus als communistische mantelorganisatie deugdlijk werk, ofschoon in de pers en anderszins tegen het verkapt politiek karakter van het congres was gewaarschuwd.

Ook de O.P.S.J. heeft haar domicilie Spuistraat 262 te Amsterdam verloren, wegens de ontruiming van het perceel door het A.N.J.V. Voor de O.P.S.J. ziet het er geldelijk al even donker uit als voor het Verbond.

De O.P.S.J. is, evenals de Federatie van Vooruitstrevende Studentenverenigingen, toegelaten als lid van de Internationale Unie van Studenten (I.U.S.), die in September te Sofia vergaderde.

Nederland-U.S.S.R.

Aan de werkersconferentie van deze vereniging te Ermelo op de Veluwe gehouden (vide overzicht no. 9) wijdde de administratie-secretaris M.v.d.Z(ee) een artikel in "N.U.". De hoofdredacteur Drs A. Blumer hield een principiële inleiding waarin o.m. werd vastgelegd, dat de vereniging wil zijn:

- 1e. een massa-organisatie, die het gehele Nederlandse volk zal moeten bereiken, daarbij geen uitzonderingen makend;
- 2e. een strijdorganisatie, die doordringt tot alle lagen der Nederlandse bevolking en geen vereniging van "doorgewinterde Sowjet-vrienden".

In een slotreferaat noemde Drs Blumer de hoofdprincipes van het werk van N.U.: de juiste berichtgeving en voorlichting over de U.S.S.R. en de daarmee onverbreekelijke strijd voor de vrede.

De voorlichting van het blad "N.U." wordt aangeduid met : princiepieel, maar niet partij-politiek. Zij gaat uit van de socialistische staatsvorm van de Sowjet-Unie, maar tracht niet het invoeren daarvan in ons land te propageren. In het orgaan werd nog gestipuleerd, dat deze werkersconferentie voor het eerst de principiële zijde van het streven van "N.U." heeft besproken. "Hier kwamen ruim honderd werkers bijeen, vertegenwoordigend meer dan zeventuizend leden".

N.V.B.

Op de Landelijke Conferentie van de Nederlandse Vrouwenbeweging gehouden op 29 en 30 October l.l. te Amsterdam waren circa 270 deelnemers. In "Organisatienieuws" (Nov.1949) werd verslag uitgebracht. Veroorzaken ook hier financiële moeilijkheden, dat dit interne orgaan niet meer als drukwerk maar gestencild verschijnt?

Uit het conferentie-verslag komt naar voren, dat de N.V.B. de vrouwen gaat organiseren "in de strijd tegen de werkloosheid en tegen de verslechteringen, die in Nederland voor de deur staan". De N.V.B. is voornemens hiervoor te ageren in de kring van vrouwen, voor zover deze niet in de bedrijven - in casu in de E.V.C.-Vrouwenconferentie - georganiseerd zijn.

Duidelijker dan tevoren ontwikkelt zich in de N.V.B. een politieke lijn, die gelijk oploopt met die der C.P.N. Ook de Vrouwenbeweging toont zich beducht voor maatschappelijke achteruitgang. Het behoeft, aldus "Organisatienieuws", voor ons allen geen betoog, dat de Nederlandse arbeidersgezinnen een tijd van grote armoede tegemoet gaan. Ook hier wordt betoogd, dat de gevolgen van de devaluatie de arbeiders dwingen zich te verzetten tegen de huidige gang van zaken.

In Amsterdam heeft de N.V.B. een levensmiddelen- en geldactie op touw gezet ten bate van stakende metaalarbeiders in het Cirkelbedrijf. Daar was massa-antslag aangekondigd, doch tijdelijk ongedaan gemaakt. De N.V.B. schrijft dit resultaat mede aan haar ingrijpen toe. De vrouwen van de stakers, vooral in enige volksbuurten, zouden de hulp van de N.V.B. hebben ingeroepen. In het bijzonder op de Eilanden en in de Dapperbuurt te Amsterdam, waar de staking het meest populair zou zijn, beoogen de genoemde acties de strijd te ondersteunen.

In toenemende mate begint de N.V.B. openlijker in communistische geest te ageren. De vice-voorzitter, Rie Lips-Odinot heeft op genoemde Landelijke Conferentie betoogd, dat de N.V.B. niet neutraal kan zijn maar zich bewust moet scharen in de rijen van de vredelievende krachten. Zij heeft de zijde te kiezen van de waarachtig democratische landen, die niets meer met fascisme en oorlog te maken willen hebben. Zij noemt de het de taak van de N.V.B. actie te voeren tegen de werkloosheid, tegen prijsverhoging, tegen de krankzinnige militaire uitgaven en tegen de uitzending van militairen naar Indonesië.

Het tijdstip schijnt nabij te zijn waarop de N.V.B. zich even positief en openlijk als bijv. het A.N.J.V. met de C.P.N. solidariseert. In dat geval zal zij, evenals het A.N.J.V., mantelorganisatie-af zijn en zich ook naar buiten aandienen als een communistische vrouwenbeweging. Zulks houdt geenszins in, dat de N.V.B. volledig haar tactiek laat varen om in sommige gevallen haar communistisch cachet alsnog te bemantelen. Ook het A.N.J.V. grijpt bij tijd en wijle naar deze beproefde methode terug.

De door Rie Lips besproken noodzaak om de neutraliteit prijs te geven houdt zeker verband met de ervaring, dat de ware aard van de N.V.B. in niet-communistische kringen toch al voldoende bekend is. Haar publieke gedragingen in het verleden hebben de N.V.B. reeds her-

haardelijk bestempeld als bijwagen van de communistische partij.

Het "vredesoffensief" wordt door de N.V.B. krachtig ondersteund. Naar aanleiding van een oproep van het Nederlandse Organisatiecomité van het Wereldvredescongres worden de N.V.B.-leden aangespoord propaganda te maken voor het vredescongres, dat genoemd comité op 10 en 11 December in de hoofdstad zal houden. Daar waar nog geen Comité's zijn moeten de N.V.B.-leden zich in verbinding stellen met winkeliers, onderwijzers, kraamvrouwen, kortom met allen, die in de buurt door hun naam invloed uitoefenen.

In samenwerking met O.P.S.J. en A.N.J.V. wordt voorts geijverd voor deelneming aan de Hannie Schaft-herdenking op 27 November a.s. te Bloemendaal. In de figuur van deze door de Duitsers gerusilleerde jonge verzetsstrijdster moeten allen worden herdacht, "die gevallen zijn in de strijd voor Vrede, Recht en Vrijheid".

De N.V.B. heeft zich ook nog aangesloten bij de anti-Tito-actie van Moskou en het Kominform. De Conferentie ging accoord met een besluit om de Raad van de F.D.I.F., de internationale vrouwenfederatie, te verzoeken alsnog in te trekken de aan de Joegoslavische vrouwenorganisatie gerichte uitnodiging tot deelname aan de Raadsbesprekingen te Moskou. Wjl zij Tito's politiek steunden werden de leidsters uit Joegoslavië niet waardig geacht de bedoelde zittingen bij te wonen.

Nederlands Organisatiecomité van het Wereldvredescongres.

Aan de vroegere mededelingen over het streven van genoemd comité behoeft naar aanleiding van de viering van de Wereldvredesdag op 2 October l.l. weinig te worden toegevoegd. Zowel de centrale bijeenkomst te Amsterdam als andere demonstraties, o.a. in Den Haag, Zaan- dam, Leeuwarden en andere gemeenten, hebben ondubbelzinnig aangetoond, dat de communisten de stuwende krachten van deze activiteit waren. Enige medestanders, door idealisme gedreven, vermochten blijkbaar de politieke opzet van dit alles niet te herkennen. Het comité-Stotijn slaagde er in elk geval in deze figuren achter zijn vaan te verenigen en zodoende de op brede grondslag geplaatste actie enigermate tot haar recht te doen komen. In Amsterdam bleken alle sprekers op één na bekend te zijn als communist. Een der woordvoerders, die voorgaf N.V.V.- er te zijn, maakte bij de Kamerverkiezingen van 1948 actieve propagan- da voor de C.P.N.

Een door het A.N.P. via Radio-Hilversum ingeroepen nieuwsbericht over de Amsterdamse vredesdemonstraties bevatte hoogst geflatteerde cijfers nopens het aantal deelnemers. Het Organisatiecomité had ze verstrekt. Zij werden zonder nadere controle doorgegeven. Achteraf ontvinge de pers van de zijde van het A.N.P. een rectificatie.

E.V.C.

Dit Verbond heeft zijn activiteit vooral opgevoerd t.a.v. leen- eisen en andere met het oog op de devaluatie noodzakelijk geachte cor- recties. Het feit, dat de daling van de koopkracht samenvalt met de

plannen van de regering om de subsidies op de levensbehoeften af te schaffen, de huishuren te verhogen en wekelijks premies van de lonen af te houden voor de bedrijfspensioenfondsen en voor de werkloosheidsverzekering, tast het toch al lage levenspeil nog meer aan, aldus verklaarde het Dagelijks Bestuur van de E.V.C. onmiddellijk nadat de devaluatiebesluiten in de tweede helft van September waren bekend gemaakt. Alle bestuurders en kaders, alle leden en de gehele arbeidersklasse riep de E.V.C. op om onmiddellijk over te gaan tot het organiseren van krachtige en eensgezinde acties.

De Regering trof inmiddels enige voorzieningen om de als gevolg van de devaluatie opgetreden spanningen tussen lonen en prijzen te verminderen. De E.V.C. heeft deze voorzieningen bij voorbaat als kapitalistische manoeuvres gekenschetst en heeft de door haar gestelde eisen niet herzien. De C.P.N. juichte op haar beurt deze houding van harte toe. Ook haar directe vertegenwoordigers hebben de looneisen en andere desiderata van de communistische vakbeweging tot de hunne gemaakt. De bedoeling is duidelijk: het verzet tegen de Regering moet zo sterk mogelijk worden gebundeld. De gevolgen van de devaluatie bieden een nieuwe kans om doeltreffende agitatie te voeren. In dit geval komt het verwekken van onrust in de bedrijven het eerst aan de orde. Hier geldt immers: geen actie, geen tastbare mogelijkheden voor het voeren van agitatie.

In het kamp der communisten wordt deze gedachtengang gevolgd: Langzamerhand kregen de arbeiders het juiste inzicht in de door de regering gevoerde politiek die o.m. een loonstop zonder prijzenstop en een i.v.m. Indonesië topzwaar militair apparaat inhoudt. De massa, zo redeneren de communisten, heeft ingezien, dat er geen werkelijke opbouw is en dat de gehate vooroorlogse toestanden terugkeerden of werden gehandhaafd. Die verschijnselen zouden de arbeiders meer klassebewust hebben gemaakt en derhalve bereid tegenstand te bieden. Deze situatie diende nu door de vakbeweging, in nauwe samenwerking met de communistische partij te worden uitgebuit.

Het behoeft nauwelijks nadere toelichting, dat de wens ten deze de vader der gedachte is. De extremistische pers geeft zich alle moeite om die denkbeelden te colportereren, teneinde de geest van verzet aan te wakkeren. In dit stadium kennen leidende kringen der E.V.C. aan het jongste Congres van genoemd Verbond grote betekenis toe. Dit tweede congres had zich gekenmerkt door zijn politieke inhoud, in tegenstelling met het eerste van 1947. De loop der gebeurtenissen had die politieke betekenis feitelijk aan het congres opgedrongen. De E.V.C. was in deze omstandigheden een sterke veste van de arbeidersklasse in Nederland geworden. Deze vakcentrale moest de werkers de weg naar internationale solidariteit wijzen, inzonderheid naar het W.V.V. De aanvaarde politieke resolutie van de E.V.C. zou die weg hebben uitgestippeld, niet op de laatste plaats in dienst van de vrede en tegen de dreiging van de oorlog.

De E.V.C.-voorzitter Berend Blokzijl, vertrok op 1 November j.l., vergezeld van zijn secretaresse mej. C.T. Snel, per vliegtuig van Amsterdam (Schiphol) via Moskou naar Peking, waar hij medio November

aankwam. Blokzijl neemt aldaar aan de op 16 November j.l. geopende vakbonds-conferentie van Aziatische en Austral-aziatische landen deel als lid van het Executieve Bureau van het Wereldvakverbond, onder welks auspiciën de conferentie wordt gehouden. Blokzijl is, zoals bekend, een van de vice-voorzitters van het W.V.V.

Te Amsterdam werd 29 October een Landelijke E.V.C.-conferentie voor Werkende Vrouwen belegd (zie maandoverzicht no. 9-1949, blz.16). De daar gestelde en in een resolutie goedgekeurde eisen waren o.m.: gelijk loon voor gelijkwaardige arbeid van man en vrouw; afschaffing navordering van belasting; verbod van ontslag wegens zwangerschap; opheffing van de bepaling inzake ontslag van de gehuwde ambtenares in overheidsdienst; inrichting van goed ingerichte kinderbewaarplaatsen.

Berend Blokzijl sprak de in ^{de} E.V.C. georganiseerde vrouwen in deze bijeenkomst toe. Hij noemde het standpunt onjuist, dat een vrouw geen leiding aan het vakbondswerk zou kunnen geven.

A.B.C.

De Arbeidersbond voor Cultuur, voortgekomen uit de Stichting Radio Werkend Nederland, verkeert organisatorisch kennelijk nog in een toestand van wanorde. Wel wordt gepoogd om daarin zo spoedig mogelijk verbetering te brengen. Mogelijk zal het in "De Waarheid" (1-11-1949) aangekondigde verschijnen van een eigen maandblad, de saamhorigheid van de leden bevorderen. Het blad zou volgens het C.P.N. dagblad, een keur van artikelen van culturele aard bevatten. De A.B.C. wil de strijd om zendtijd voor de communistische bevolkingsgroep verder voeren. Dit zal, om tactische redenen (het handhaven van het mantelcachet van deze bond) wel niet rechtstreeks plaats vinden. "De Waarheid" wijdde een aanbevelend artikel aan de plannen van deze bond voor het komende winterseizoen. De plaatselijke besturen zouden de enorme taak van deze organisatie hebben begrepen en deze trachten te verwezenlijken. O.m. zullen voorstellingen van vooruitstrevende films van vele landen worden gegeven. Het eerste nummer (Nov.1949) van het bondsorgaan "A.B.C." is inderdaad verschenen. Prijs per maand 10 cent.

IV. ANDERE GROEPERINGS.

"De Vlam".

Mr J.H. van Wijk, bekend raadsman van anti-militairisten in Nederland, wijdde in genoemd weekblad vier artikelen aan de "Stunt Schoonhoven". In zijn slotbeschouwing (19-11-1949) kwam de schrijver tot gevolgtrekkingen, die aanmerkelijk afwijken van terzake in het communistische kamp genomen conclusies. De politiek links-extreme visie van Mr van Wijk op het gebeuren in en rond Indonesië bleef daarbij

nochtans onveranderd. De regering zal er z.i. wijs aan doen "ongeacht de vanzelfsprekende tegenwerking der militaire clique, ten spoedigste het koloniale experiment te liquideren en tot dat tijdstip alleen te opereren met lieden, die tot uitzending bereid zijn, zoals tot 1940 steeds het geval was, indien zij tenminste dat opereren nog mocht wensen".

Ondanks elke wetswijziging, aldus constateerde Mr van Wijk, bleek de doorvoering van een van boven uitgedachte regeling, tegen de werkelijke wil van het volk in, onmogelijk. Dat de regering deze grenzen heeft moeten erkennen bleek z.i. uit het veto van minister Schokking. Een regering mag, aldus Mr van Wijk, bij het bepalen van haar politiek niet verder gaan dan het gevoelsleven van het volk toelaat. De Nederlandse regering zou de uiterste grens van dit gevoelsleven hebben bereikt bij de traditionele berechting van de deserteurs. Mr van Wijk beweerde voorts "dat het hier gaat om zeer diep in het onbewuste gewortelde gevoelens en levenswaarden", gelet op de afwezigheid van enig beginsel, van enige duidelijke norm en zelfs van enige bewustheid bij deze "deserteurs". Toch was z.i. deze passieve weerstand een factor geworden waar de regering rekening mee moest houden. Volgens hem was gebleken, dat passieve weerstand een werkelijke maatschappelijke kracht is, mits zij ergens gesteund wordt door positieve rechtsovertuigingen. Dat de minister (van oorlog) was teruggekeerd tot de normale rechtspleging bewees, "dat dit appel op rechtmatigheid ook bij de berechting van formele onrechtmatigheden rechtmatig is". Het sierde de minister, dat hij dit standpunt had ingenomen tegen de verleidingen van het militaire prestige in.

Terwijl de schrijver in "De Vlam" theoretisch tot op zekere hoogte waardering uitte voor het standpunt van de Overheid, in casu de Minister van Oorlog, greep de C.P.N. het incident-Schoonhoven aan om met alle beschikbare middelen aan te sporen tot daadwerkelijke tegenstand.

De "Vereniging van Vrienden van de Vlam", waarvan de oprichting in het vorig maandoverzicht werd vermeld, bedoelt de grondslag te leggen voor een gezonde exploitatie van het weekblad. De inhoud van een circulaire aan de Vlamlezers heeft dit inmiddels bevestigd. Daarin worden een aantal materiele tegenslagen van "De Vlam" opgesomd, die verder "verliezen had geleden door haar onwrikbare en standvastige socialistische houding in het Indonesische vraagstuk". Het blad zou de advertenties van de Niwin - een bedrag van ruim drieduizend gulden! - hebben geweigerd. De pas opgerichte vereniging wilde nu de geleden schade gaan compenseren met een beroep op offervaardigheid der Vlamlezers. Frits Kief, die om tactische redenen uit de Vlam-redactie verdween, heeft zich belast met de organisatie van dit werk.

Tito-Beweging.

Te Utrecht werd een zgn. Tito-Beweging in Nederland opgericht. De ex-communist, resp. ex-N.S.B.-er George Oversteegen zou volgens de aankondiging als secretaris optreden. Aan deze politiek-zwervende figuur ("Friends of America" - "Bond van Wereldburgers") werd in de

pers enige aandacht besteed. "De Waarheid" deed dit in enkele artikelen en noemde Oversteegen een "politiek avonturier", die reeds voor de oorlog aan de fascistische kant stond. Hetzelfde blad (24-10-1949) vermeldde, dat Politeia, de studentenvereniging van de P.v.d.A. tijdens een van haar traditionele koffiemaaltijden als spreker liet optreden "George Oversteegen, de ex-N.S.B.-er, die enkele dagen geleden een comité van Nederlandse vrienden van Tito heeft opgericht". De Tito-Beweging zou ten doel hebben de vriendschapsbanden met Joegoslavië nauw aan te halen door uitwisseling van studenten, kunstenaars, wetenschapsmensen e.d. Het lijkt niet onwaarschijnlijk in dit initiatief een van de talloze stunts te zien, die door bedoelde Oversteegen worden opgezet om kort nadien weer te verdwijnen, meestal zonder gerucht.

V. INDONESIE.

Naar aanleiding van uitlatingen - enige tijd geleden - van de Sultan van Djocjakarta over de militaire situatie in Oost-Java, heeft het dagblad "De Waarheid" aanstonds verklaard - geheel in strijd met de waarheid - dat op Java een nieuwe militaire actie aan de gang was en dat zonder voorafgaande oorlogsverklaring de oorlog was hervat. De Amerikanen en de Nederlanders werden hierbij aangewezen als de schuldigen van de verscherpte situatie, waarop zij opzettelijk zouden hebben aangestuurd.

Telkens weer stelt de C.P.N. het voor alsof de actie der communistische benden op Java de feitelijke nationale vrijheidsbeweging is. De revolutie heet machtiger dan Drs Hatta, die door Nederland gebruikt wordt om de revolutie af te dammen. Het "Democratische Volksfront" onder leiding van de P.K.I. neemt voortdurend aan invloed toe, aldus "De Waarheid"; de Indonesische communisten staan in de voorste rijen van de guerillastrijders.

De E.V.C. toont zich even belangstellend voor de communistische activiteit in Indonesië en draagt er het hare toe bij om de communistische geest, inzonderheid in de vakbeweging aldaar, te stimuleren. De E.V.C. is zich ook meer en meer gaan inlaten met de belangen der Indonesische arbeiders in Nederland, van wie verscheidenen successievelijk lid van deze organisatie zijn geworden. Voor de nodige propaganda wordt daarbij medewerking verleend door de "Perhimpunan Indonesia" en wel in het bijzonder wordt de belangstelling voor de arbeidersbelangen gestimuleerd in het P.I.-blad "Indonesia Merdeka".

In dit orgaan wordt geregeld opmerkelijk veel aandacht geschonken aan de noodzaak om georganiseerd te zijn in communistische vakorganisaties, ook gedurende het verblijf in Nederland, waarvoor dan de E.V.C. de aangewezen organisatie is.

Bedoelde artikelen in "Indonesia Merdeka" gelijken veel op een schriftelijke cursus, die geopend is met een uitvoerige beschouwing over het Wereldvakverbond (W.V.V.). Dit vakverbond heeft - meer dan vroeger - bijzondere belangstelling voor de vakbeweging in de zgn.

koloniale en half-koloniale gebieden. De groei dezer belangstelling is nog gestimuleerd door de overwinningen der communistische legers in China.

De C.P.N. en de E.V.C. laten niet na om geregeld te wijzen op het belang, dat in deze overwinningen gelegen is voor de vrijheidsstrijd in de Aziatische gebieden. In "Indonesië Merdeka" worden als uitvloeisel van deze overwinningen de belangrijke mogelijkheden voor de Indonesische vrijheidsstrijd nagegaan. Met de hulp van China, de Sowjet-Unie, de Democratische landen in Oost-Europa en het W.V.V. kan het Indonesische volk bevrijd worden. Derhalve wordt aangespoord zich bij het W.V.V. aan te sluiten.

Het W.V.V. heeft intussen een delegatie uit Indonesië uitgenodigd voor het onder zijn auspiciën te houden Pan-Aziatisch-Vakverenigingscongres (Medio November 1949 in Peking). De uitnodiging is aanvaard; de E.V.C. heeft in directe zin mede bemoeienis gehad met het vertrek derwaarts van de Indonesische delegatie.

De "Perhimpunan Indonesia" (P.I.) heeft op 23 October 1949 te 's-Gravenhage een openbare vergadering gehouden, waarvoor uitnodigingen waren rondgezonden; o.a. is de Amsterdamse Chinese studentenorganisatie "Chung San Hui" uitgenodigd de vergadering bij te wonen. (De leiding dezer studentenvereniging is zeer links georiënteerd en staat onder P.I.-invloed).

Het gesprokene ter vergadering heeft over het algemeen geen nieuwe gezichtspunten opgeleverd. Vermeldenswaard is evenwel, dat de P.I.-voorzitter R.Sunito daar fel bestreden is naar aanleiding van zijn uitlating, dat in de P.I. communisten, Christenen en Islamieten samengaan en dat de practijk heeft uitgewezen, dat dit zeer goed mogelijk is. (Een bekend communistisch geluid!). Een der aanwezigen heeft deze mogelijkheid aanstonds ontkend. Als de bewuste groepen in de P.I. samengaan, dan zijn zij z.i. allen communist, want Christenen en Islamieten kunnen onmogelijk met communisten samengaan.

Een andere spreker heeft ter vergadering duidelijk te verstaan gegeven, dat R.Sunito op Moskou georiënteerd schijnt te zijn. Hier werd de plank geenszins misgeslagen; de uitgesproken verdenking geldt voor de gehele vereniging en het P.I.-hoofdbestuur, waarvan Sunito voorzitter is.

In een der nummers van het te Londen samengestelde en ook aan Chinezen hier te lande (vanuit Amsterdam) toegezonden communistische geschrift "Democratisch Front" (Volksdemocratisch Front) is een beschouwing gewijd aan de verhouding van de Volksrepubliek China en Sowjet-Rusland. Met de duidelijke bedoeling om de Chinezen voor het communisme te winnen wordt de Sowjet-regering overeenkomstig internationaal communistisch gebruik opgehemeld en als zeer onbaatzuchtig voorgesteld; De Sowjet-regering heeft zich nimmer bemoeid met de binnenlandse aangelegenheden van China. Zij eerbiedigt het heil van China en zij helpt bij de Chinese opbouw. Dit is de reden waarom de imperialisten en hun Chinese trawanten Rusland niet mogen en Sowjet-Rusland

belagen. Het imperialisme vindt het verschrikkelijk, dat de Sowjet-regering de verdragen woordelijk naleeft. Rusland handelt niet zoals de Amerikanen en gebruikt geen duizenden middeltjes om China te koloniseren. Slechts Rusland is de waarachtige vriend van China. Sowjet-Rusland heeft slechts één standpunt: waarachtige hulp aan het Chinese volk.

De feiten wijzen uit, dat het internationale communisme de Chinezen, over de gehele wereld verspreid en inzonderheid voor zover zij nog niet tot de aanhangers behoren, wil beïnvloeden, waarbij de nog steeds bestaande nationale Chinese Regering wordt voorgesteld als corrupt en samengesteld uit heulers met het imperialisme.

Ook in het te Amsterdam gedrukte en uitgegeven Chinese blad "Hwa Chaio Tien Ti" worden de Chinese consulaire ambtenaren in het buitenland van corruptie beschuldigd. Door deze corruptie worden de belangen der Chinese emigranten zeer geschaad. Er is voor de emigranten niets gedaan, ook niet door de vroegere Chinese Regering. In aansluiting daarop wordt in het blad gesuggereerd, dat de overzee-Chinezen wars zijn van corruptie en van feodalisme of imperialisme en thans hun hoop gevestigd hebben op de nieuwe Chinese Volksregering. Het Chinese Volksleger wordt verder in het blad verheerlijkt.

In het jongste nummer van het zelfde periodiek is medegedeeld, dat het blad gedurende drie maanden niet zal verschijnen en dat de abonné's en donateurs (die over de gehele wereld verspreid zijn) desgewenst het te Hongkong uitgegeven zusterblad zonder meerdere kosten toegezonden kunnen krijgen.

Financiële steun ontving het blad geregeld van meerdere Chinese restaurants te Amsterdam, 's-Gravenhage en Rotterdam.

20-11-1949

VI. OVERZICHT DER STAKINGEN IN OCTOBER 1949.
Zie blz. 22.

OVERZICHT DER STAKINGEN IN OCTOBER 1949.

- 22 -

Bedrijf.	Aanleiding.	Inmenging Vakbonden.	Resultaat.	Volgn. o.
N.V. Werkspoor Amsterdam.	Uit protest tegen tijdmeting op de arbeid gingen 43 man in sitdown-staking. Ontslag volgde. Deelnemers aan daarop volgende sympathiestaking werden eveneens ontslagen.	EVC-Metaal steunde.	Stakers ontslagen.	1
Textielfabr. Twentse Text. Mij. T.T.M. te Enschede.	Protest tegen de aanwezigheid van een ta- riefopnemer in het bedrijf, waardoor loonsverlaging werd gevreesd.	Unie bemid- delde.	Tijdopneming voorlopig stop- gezet. Werk normaal hervat.	2
Particuliere straatmakers Den Haag.	Sympathiestaking met langzaam-actie gemeentelijke straat- makers.			3
Bouwwakarbei- ders Coenhaven te Amsterdam.	Protest tegen het niet uitbetalen van beloofde extra toe- slag. Eisen 25% pres- tatietoeslag bij vast loon en daarbo- ven nog een premie.	EVC-ABWB stookte.	Na bespreking werk hervat.	4
NV. Text. fabr. E. ter Kuile & Zn. Enschede.	Protest tegen aanwe- zigheid bedrijfseco- noom voor tarief- vaststelling, daar lonen arbeidsters boven CAO lagen.	EVC-ATEK steunde.	Staksters ont- slagen.	5

